

ZÁKLADNÍ IDENTIFIKACE

ID	PHA-03001
Název/motiv mozaiky	Zvěstování Panny Marie, Hlava Krista a Archanděl Michael
Autor	návrh Ivan Jakovlevič Bilibin, realizace dílna Marie Foersterové
Datace	1927-1928
Místo	chrám Zesnutí přesvaté Bohorodice (Uspenskij chrám), Olšanské hřbitovy, Praha 3 - Žižkov
GPS souřadnice	50°4'53.481"N, 14°28'32.111"E
Rozměry mozaiky, umístění	výška 3 m, šířka 2,7 m – Zvěstování Panny Marie výška 0,52 m, šířka 0,52 m – hlava Krista výška 1,9 m, šířka 0,9 m – archanděl Michael Mozaika Zvěstování Panny Marie je instalována nad hlavním vchodem do kostela, mozaika Hlava Krista po levé straně chrámu nad vchodem do krypty a mozaika archanděla Michaela na stěně zadní strany kostela.
Výška umístění mozaiky nad zemí	5,5 m – Zvěstování Panny Marie 2,7 m – hlava Krista 2,6 m – archanděl Michael
Mozaika je směřována na (SS)	západ – Zvěstování Panny Marie sever – hlava Krista východ – archanděl Michael
Popis okolí, statika budovy	Mozaika se nachází na městském hřbitově. V okolí se vyskytuje zeleň. Na budově nejsou patrné žádné výrazné praskliny či ztráta materiálu.
Poznámky	

HUMANITNÍ PRŮZKUM MOZAIKY

Pravoslavný kostelík na Olšanských hřbitvech vyprojektoval ruský architekt V. A. Brandt v historizujícím stylu. K jeho výzdobě byl přizván známá ruský malíř a kreslíř Ivan Jakovlevič Bilibin. V roce 1927 zhotovil dvě skici pro mozaiky vnějšího pláště budovy - téma *Zvěstování Panny Marie* a *Archanděla s Bohorodičkou*. Zhotovení mozaik bylo zadáno dílně Marie Foersterové, která je realizovala do konce roku 1928. Nakonec se na fasádě uplatnily tři kompozice. Mozaika *Zvěstování Panny Marie* osazená v maurském oblouku nad vstupním portálem kostela je navržena v ikonopisném novgorodském stylu 15. století a koresponduje s mariánským zasvěcením kostela *Uspenie Božskej Materi*. V polokruhově zaklenutém poli je na zlatém pozadí frontálně komponovaná postava s červeným pláštěm a hlavou krytou maforionem. Má roztažené ruce a na hrudi zakomponován medailon s postavou dítěte Ježíše. Další mozaika je osazená v závěru v polokruhově zaklenutém vpadlém poli. Představuje Archanděla Michaela stojícího na zlatém pozadí a vybaveného mečem, křídly a popsaným svitkem. Poslední drobná mozaiková kompozice hlavy Krista se svatozáří je osazená ve vpadlém čtvercovém zrcadle v nadpraží vchodu do krypty.

CHARAKTERIZACE PROSTŘEDÍ A SAMOTNÉ MOZAIKY

Působení okolního prostředí, míra zakrytí mozaiky, biologické poškození

Ztráty materiálu v ploše
- místy jsou vypadané jednotlivé kostky

Mozaiky jsou částečně chráněny zahloubením do stěny a přesahující stříškou. Biologické poškození nebylo zaznamenáno.

Použitý materiál - kostky a pojiva

Mozaika je sestavena ze štípaných skleněných kostek o přibližné velikosti 1,5 cm x 1 cm. Použité sklo je zakalené, se značným počtem bublin. Na povrchu kostek nejsou známky korozního poškození (platí pro pohledovou stranu). Povrch kostek je mírně znečištěn prachem a po obvodu nátěrovou barvou. Zastoupeny jsou kostky se zlacením (různé druhy zlatých kostek). Zlacení je místy poškozeno.

Pojivo mezi kostkami je tmavě šedé.

- bubliny na povrchu kostek

- povrch kostek je znečištěn prachem

- po obvodu je mozaika znečištěna nátěrovou barvou

- zlacení je na několika kostkách poškozeno

ANALYTICKÝ PRŮZKUM

Optická mikroskopie

- nebyla provedena

POZNÁMKY

Přílohy
Literatura

J. R. Marek, Sedmdesátka české mosaikářky, *Národní listy*, 1937, 2. 12., s. 5.
Václav Čtyrkoký, Česká mozaika, *Sklářské rozhledy*, 1941, č. 18, s. 145-153.
Danuše Kšicová, Nástěnné malby Ivana Jakovleviče Bilibina v Praze, in: *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity*, F 19-20, 1975-1976, s. 65-80.
Antonín Langhamer, Minulost a přítomnost skleněné mozaiky v Čechách, *Sklář a keramik*, roč. 53, 2003, č. 4-5, s. 72-78.
Veronika Vicherková, *Novodobá česká mozaika jako výtvarný prostředek a společenský výraz*, bakalářská práce, FHS UK Praha, 2008, s. 45.